

Miljö- och energidepartementet
Remiss M2015/2349/Ee

103 33 Stockholm

Remissyttrande från SKGS över rapport "Havsbaserad vindkraft"

SKGS lämnar följande synpunkter på Energimyndighetens rapport om havsbaserad vindkraft.

SAMMANFATTNING

SKGS avstyrker förslaget om ett särskilt stödsystem för havsbaserad vindkraft. SKGS anser vidare:

- Att det regeringsuppdrag, som utgör grund för rapporten, är olyckligt formulerat
- Att frågan om framtida villkor för elproduktion – oavsett tekniklösning - bör beredas inom energikommissionen
- Att rapporten inte tillräckligt väl belyser den påverkan dess förslag skulle ha på hela elsystemet och på effektbalansen
- Att rapportens förslag inte är teknikneutralt och därför riskerar att snedvrیدا marknaden
- Att den samhällsnytta som kan uppnås vid implementering av rapportens förslag inte uppväger kostnaderna
- Att rapportens uppskattningar av framtida elpriser kan ifrågasättas

BRISTFÄLLIGT FORMULERAT UPPDRAG

Det uppdrag Energimyndigheten (STEM) fick av regeringen i december 2014 gäller *hur* ett stöd bör konstrueras, men den relevanta frågan borde istället ha varit *om* ett stödsystem till havsbaserad vindkraft är motiverat eller inte.

Genom att definiera uppdraget på det sätt regeringen gjorde anser SKGS att arbetet utgått från en felaktig startpunkt och att merarbete därför skapats för alla berörda parter. SKGS hävdar att det är irrelevant att diskutera ett stöds utformning innan det är klarlagt att stödet är samhällsekonomiskt motiverat. Regeringen bör därför pausa processen och analysera *om*-frågan innan eventuellt arbete går vidare.

SKGS är den råvaruförädlande och energiintensiva industrin i Sverige, Skogen, Kemin, Gruvorna och Stålet. Basindustrin står för en stor del av sysselsättningen i Sverige, ca 400 000 svenskar är direkt eller indirekt beroende av basindustrin för sin sysselsättning. Industriproduktionen finns framförallt ute i glesbygden, där inte så många andra arbetstillfällen ges. Runt fabrikerna finns nätverk av mindre företag för transporter, varor och servicetjänster vilket har stor betydelse för den lokala och regionala tillväxten. Basindustrins roll för Sveriges handelsbalans är betydande; den står fören tredjedel av exportintäkterna eller 277 miljarder kronor för 2013. Möjligheten att kunna sälja sina varor till konkurrenskraftiga priser på världsmarknaden är nödvändig för svensk basindustri.

BEREDNING INOM ENERGIKOMMISSIONEN

Regeringens tillsatte i mars 2015 en Energikommission, vilket SKGS välkomnade, eftersom Sveriges elförsörjning och effektbalans står inför stora utmaningar. Under våren har SKGS kritiserat regeringen för att parallellt med kommissionens arbete besluta om ändringar, till exempel höjd effektskatt på kärnkraft, som påverkar såväl elproduktion som elmarknad, utan att ta ansvar för dessa ändringars effekt på kommissionens kommande arbete.

SKGS skulle se det som mycket olyckligt om regeringen väljer att gå vidare med STEM:s förslag, eftersom det återigen skulle bli ett parallellt politisk spår vid sidan av Energikommissionens arbete. Ett eventuellt stödsystem för havsbaserad vindkraft kan inte hanteras som en enskild aktivitet, utan måste sättas in i ett bredare perspektiv om villkor för *all* framtida elproduktion. En sådan bred analys passar mycket väl in i Energikommissionens uppdrag.

SKGS anser att regeringen - genom att driva parallella processer bredvid Energikommissionen - riskerar att undergräva kommissionens arbete och därmed försämrar möjligheten att nå den breda politiska överenskommelse som eftersträvas.

BRISTFÄLLIG ANALYS AV PÅVERKAN PÅ HELHETEN

STEM:s rapport konkluderar att ett eventuellt stödsystem för havsbaserad vindkraft kommer att påverka *hela* elsystemet, elmarknaden och effektbalansen, men någon sådan analys har inte gjorts, eftersom det inte ingått i myndighetens uppdrag.

SKGS anser att det är just denna övergripande analys som nu måste till och att speciellt frågan om hur effektbalansen kan upprätthållas måste belysas. Om de aviserade förtida stängningarna av kärnkraft blir av ser SKGS att planerbar produktion behöver komma till företrädevis i prisområde 3 och 4.

Under sitt arbete med rapporten har STEM ställt frågor till Svenska Kraftnät (SvK) för att få information och förtydliganden kring ett antal punkter. SKGS noterar att SvK i sitt svar¹ anger att "utifrån SvK:s systemansvar så vore det snarare önskvärt med mer planerbar produktion". Vidare skriver SvK om behovet av en "... mer fördjupad analys också av de systemmässiga konsekvenserna och möjligheterna att hantera dem". I sitt remissvar² på STEM:s rapport anger SvK vidare att "... det krävs mer utförliga analyser av hur ett stöd till havsbaserad vindkraft skulle påverka kraftsystemet, elcertifikatsystemet och elmarknaden i stort".

BRIST PÅ TEKNIKNEUTRALITET

Den svenska energi- och klimatpolitiken har utvecklat en grundläggande princip om att styrmedel ska vara generella och att politiken inte ska peka ut specifika lösningar. Istället ska val av tekniklösning lämnas till marknadens aktörer.

---

¹ Svenska Kraftnät 2015/385

² Svenska Kraftnät 2015/1136

SKGS är medvetna om att STEM på grund av sitt uppdrag inte haft möjlighet att arbeta teknikneutralt, men eftersom principen om teknikneutralitet är väldigt viktig vill SKGS ändå lyfta fram att den frångåtts.

SKGS vill också betona att med en garanterad intäkt på 90-100 öre/kWh, vilket är den nivå som anges i STEM:s rapport genom elpris plus "sliding premium", så är det många kraftslag som kan byggas och drivas lönsamt, till exempel landbaserad vindkraft, gaskraft och kärnkraft.

SAMHÄLLSNYTTAN UPPVÄGER INTE KOSTNADERNA

Det anges i rapporten att kostnaden för den föreslagna stödmodellen vid en utbyggnad till 15 TWh lär hamna mellan 109-120 miljarder kronor beroende på när utbyggnad startar. Det påpekas också att det framtida elpriset påverkar kostnaden. Om rapporten överskattat elprisets utveckling och det verkliga istället blir lägre ökar stödbehovet och därmed också kostnaden. Om elpriset underskattats blir resultatet det motsatta. Med andra ord kan det intervall som STEM anger inte ses som någon sanning. I media har förekommit spekulationer om att kostnaden skulle kunna hamna på 300 miljarder kronor³.

I rapportens bilaga 1 beskrivs den samhällsekonomiska effektiviteten. SKGS noterar att STEM konkluderar följande avseende stöd till havsbaserad vindkraft:

- Att Sveriges 2020-mål för förnyelsebar energi (50%) kan mötas med befintliga styrmedel och att ytterligare styrmedel därför inte behövs
- Att mer förnybar elproduktion inte bidrar till att möta Sveriges 2020-mål om sänkta växthusgasutsläpp (-40%), eftersom utsläppen från elproduktionen redan är låga
- Att det anses tveksamt om de positiva och (eventuellt) relativt sett lägre miljöeffekterna kan motsvara kostnaderna
- Att ett stöd inte går att koppla till måluppfyllnad av "Trygg energiförsörjning"
- Att ett stöd riskerar att negativt påverka regeringens strävan mot ett energisystem med 100% förnybart, eftersom teknikneutraliteten frångås
- Att ett stöd riskerar att fördyra energipolitiken
- Att Sverige i nuläget inte har behov av diversifiering [av kraftslag], men att en eventuell avveckling av kärnkraft ändrar på detta
- Att om den tillkommande produktionen är väderberoende kommer behovet av reservkraft att öka
- Att det inte finns stöd åt argumentet att sysselsättning eller industri gynnas generellt av en satsning

SKGS anser att STEM:s konklusioner tydligt visar att den samhällsnytta som skulle kunna skapas genom ett riktat stöd till havsbaserad vindkraft inte på något sätt uppväger kostnaderna. Regeringen bör därför inte gå vidare med det förslag som STEM gett utan istället hänvisa frågan om övergripande analys till Energikommissionen.

SKGS vill ta tillfället i akt att påpeka att en utfasning av effektskatten på kärnkraft beräknas kosta avsevärt mindre än det föreslagna stödet till havsbaserad vindkraft⁴. En utfasning av skatten skulle ha flera fördelar:

³ "Chocknota hotar elkund", artikel i Dagens Industri, 25 juni 2015

⁴ "Kärnkraftsskatten måste avskaffas", debattartikel i Dagens Industri 24 juni 2015

- Existerande kärnkraftsreaktorer skulle med stor sannolikhet drivas vidare under sina fulla tekniska livslängder
- Effektbalansen skulle kunna upprätthållas
- Energikommissionen skulle få tid att i lugn och ro slutföra sitt arbete
- Lönsamhetskalkylen för att bygga ny kärnkraft skulle radikalt förbättras
- Principen om teknikneutralitet skulle upprätthållas, då effektskatten är en straffskatt på ett utpekad kraftslag

UPPSKATTNINGAR AV FRAMTIDA ELPRISER KAN IFRÅGASÄTTAS

I rapporten har ett antal antaganden gjorts om framtida elprisutveckling och dessa redovisas i detalj i bilaga 2. Drivande faktorer i modelleringarna har varit pris på utsläppsrätter, kol och gas. Det beskrivs att elpriset under 2020-talet kommer att stiga från en nivå på 25 öre/kWh till strax över 50 öre/kWh. Det har också gjorts uppskattningar av hur ofta och hur länge mycket låga eller till och med negativa priser kommer att finnas.

De företag som SKGS representerar är stora förädlare av el och därmed också stora köpare av el, men de är därmed inte automatiskt experter på att bedöma elprisets framtida utveckling. Det sätt på vilket elpriset har utvecklats under de senaste åren visar med tydlighet svårigheten att göra framtida prognoser. SKGS tolkar att ett flertal viktiga faktorer, såsom industrins efterfrågan, total andel väderberoende kraft i systemet och skatter och avgifter, verkar saknas i modelleringarna. SKGS ställer sig därför tveksam till om de uppskattade framtida elpriserna kan ses som "en sanning" och detta oroar, eftersom elpriserna har en avgörande roll för att bedöma stödmodellen.

Stockholm den 18 augusti 2015

Anna Holmberg
Energidirektör SKGS